

Gündem

Dil ve Edebiyat

Tanpınar'ı dinlemek...

Tanpınar'ı dinlemenin iki yolundan söz edeceğim, bir kendini bir eserini...

Tanpınar'ın ses kaydına, Doç. Dr. Handan İnci'nin hazırladığı, Ahmet Hamdi Tanpınar'ı anlatan Dünyam isimli kitap ile aynı adı taşıyan ve bu kitaptan ilham alınarak oluşturulmuş facebook sayfasında rastladım. TRT İstanbul Radyosu arşivinde yer alan ve tahminen 1959 yılında Yahya Kemal'i Sevenler Cemiyetinin düzenlediği bir anma toplantısında alınan kaydı, Tanpınar'a ait tek ses kaydı olduğu söyleniyor. Tanpınar diyor ki: “Yahya Kemal'in eserleri arasında bir rubai, ölümünden sonra muhayyilemi adeta zaptetti. Çepçevre bahar içinde bir yer gördük/Ferhad ile Şirin'i beraber gördük/Baktık geceden fecre kadar ellerde/Yıldızlara yükselen kadehler gördük...”

Bu rubaiyi vaktiyle bu kadar sever miydim bilmiyorum. Şimdi onda yalnız Türkçenin en güzel eserlerinden birini değil, Yahya Kemal'in kendisini görüyorum. Sanki elinde kadehi, dudaklarında hepimizin tanıdığı o güzel ve hikmetli tebessüm, dinlenmiş yüziyle bu dört mısraın çerçevesi içinden bize bakıyor.

İtiraf edeyim ki bu vehimde hakikat olan bir nokta vardır. Bu mısraların ve benzerlerinin ebedi saadet ve talihi yenme masalında asıl şahsiyetini aramıştı. O, bir kültürü ferdi bir macera gibi yaşayan, yaşamak isteyen insandı. Onun için tesiri bu kadar büyük oldu. Hayatımızda kalıntı halinde gördüğümüz bir yığın şey, onunla 'yeni'leşti ve değer kazandı. Musikimiz,

masallarımız, tarihimiz, dilimiz ve insanımız... Bu işi yapmak için tam zamanında gelmişti. Her sanatkarın hayatında asıl kemal noktası olan birkaç sene vardır. Yahya Kemal o birkaç seneyi devriyle tam bir doygunluk hâlinde yaşadı. Pek az şair onun kadar her teklifine cemiyetten sarıh ve muayyen bir cevap almıştı. Bu nedenle bir şairden ziyade o büyük chef d'orchestre'lara benzetmek hiç de hatalı olmaz. Zaman bu uygunluk, bu aktüelde hüküm sürmeyi elbette kiskanacaktı. Nesiller birbirini ittikçe Yahya Kemal'in düşüncesi hatta sanatı münakaşa edildi. İlahi sabırsızlığın başka ellere geçmesi mukadderdi. Fakat onun yerine her zamanın malı olan, her zamanın malı olacak olan bir eserin etrafında toplanan haklı şöhrat geldi.”

Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nün sesli kitap versiyonu satışta. Türk edebiyatının önemli yapıtlarından *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* Murat Eken tarafından seslendirildi ve kitabı dinlemeyi de sevenler için seslenenkitap.com'da. Eseri seslendiren tiyatro sanatçısı Murat Eken, bu eseri dinlemeden önce kendinize ‘Elli beş yıl önce yazılmış toplumsal bir roman güncelliğini koruyabilir mi? Yahut bunu ne denli başarabilir?’ diye sormanızı istiyor. Eken, kitabı dinlemeyi bitirdiğinizde bu sorunun cevabına iki ihtimal veriyor; ‘ya Tanpınar zamanının ötesinde bir sanatçı ya da biz ağır yol alıyoruz.’

Neruda'dan yeni şiirler...

Pablo Neruda Vakfı, şairin el yazmaları arasında daha önce bilinmeyen 20 şiirinin bulunduğunu ve uzmanların bunların gerçekliğini teyit ettiğini açıkladı. *20 Aşk Şiiri ve Umutsuz Bir Şarkı* kitabıyla adını duyuran şair, 1973'te ölmüştü. El yazması dolu kutuların içinde bulunan şiirlerin çoğunun 1956'dan sonra yazıldığı ve şairin doğumunun 110'uncu ve *20 Aşk Şiiri ve Umutsuz Bir Şarkı*'nın basımının 90'ıncı yıl dönümünde yani bu yılın sonunda yayımlanacağı belirtiliyor.

Ödüller...

Alınan ödülün itibarına ödülün adının da katkısı olmalı. Ada itibarı ise çoğu zaman büyük ustalar veriyor. Dünyada Cervantes, T. S. Eliot, Bachmann ödülleri Necip Mahfuz Madalyası gibi bizde de 1955'ten bugüne verilen Sait Faik Hikâye Armağanı, Haldun Taner Öykü Ödülü, Oğuz Atay, Orhan Kemal ödülleri gibi şair ve yazarların adlarına verilen ödüller var. Daha da sayabiliriz; Metin Altıok Şiir Ödülü, Yunus Nadi Ödülleri, Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü, Erdal Öz Edebiyat Ödülü, Memet Fuat Ödülleri, Sedat Simavi Edebiyat Ödülleri, Tanpınar Ödülleri, Ali Rıza Ertan Şiir Ödülü, Ömer Seyfettin Ödülleri, Aziz Nesin Emek Ödülü, Behçet Aysan Şiir Ödülü, Cemal Süreya Şiir Ödülü, Behçet Necatigil Şiir Ödülü, Dursun Akçam Öykü Ödülü vb.

Ancak sayının çok olması ister istemez akla her yıl bu ülkede bu kadar ödül değer eser üretiliyor mu, sorusunu getiriyor. O zaman da seçici kurullar çok önemli hâle geliyor. Bu yüzden seçici kurullarında yer alan isimlerle birlikte, yakın zamanda sahiplerini bulan bir iki ödül haberi vermek istiyorum.

Star Gazetesi Necip Fazıl ödülleri

Star gazetesinin ilk kez düzenlediği Necip Fazıl Ödüllerinden Saygı Ödülü "Yayınladığı *Edebiyat* dergisiyle ve *Biat*, *Batı Notları*, *Bir Yazarın Notları*, *Bağlanma* gibi etkileyici eserleriyle düşünce hayatına taze bir soluk getiren, yeni edebî oluşumların doğmasına kaynaklık eden;

bir neslin uyanışına, yetişmesine, bilinç kazanmasına öncülük eden; çıktığı düşünce ve edebiyat yolculuğundaki yürüyüşünü, temsil ettiği düşünsel duruşunu bozmadan sürdürdüğü için" Nuri Pakdil'e verildi. Necip Fazıl ödüllerinin seçici kurulu Rasim Özdenören, Beşir Ayvazoğlu, Osman Konuk, Turan Karataş, Fatih Andı ve Hicabi Kırlangıç'tan oluşuyor.

Metin Altıok Şiir Ödülü

Ödüllerin şiir dalındaki sahibi Hüseyin Atlansoy, hikâye dalındaki sahibi Güray Süngü, fikir araştırma dalında ise Gülru Necipoğlu ve İsmail E. Erünsal oldu.

Geçtiğimiz yıldan beri düzenlenen Metin Altıok Şiir Ödülü 2014'te Gülten Akın'ın *Beni Sorarsan* kitabına verildi. Ödülün Gülten Akın'ın son kitabına verildiğini Kırmızı Kedi Yayınevi şu sözlerle açıkladı: "... şiiri hayatın 'anlamlarından' biri kılan tutumuyla, her türlü yalnzlığımızdan yeni bir dil kurabilme yeteneğiyle ve Türkçenin büyük şiir geleneğini daha da büyüyen şiirinin derinliğiyle Gülten Akın'ın *Beni Sorarsan* kitabına verildi." Ödülün Seçici Kurulu, Doğan Hızlan, Hilmi Yavuz, Güven Turan, Talat Sait Halman, Ali Cengizkan, Haydar Ergülen ve Eray Canberk.

Yunus Nadi Ödülleri

2014 Yunus Nadi Ödülleri'ni kazananlar da belirlendi. Bu yıl 69'uncusu düzenlenen roman, öykü, fotoğraf, şiir, karikatür ve sosyal bilimler olmak üzere 6 dalda 8 ödülün verildiği yarışmaya 673 kişi başvurdu. Adnan Binyazar, Ahmet Cemal, Konur Ertop, Güray Öz ve Yüksel Pazarkaya'dan oluşan Seçici Kurul, roman dalında Mehmet Zaman Saçlıoğlu'nu *General Uçtu* adlı yapıtıyla ödüle değer gördü. Öykü dalında Hikmet Altınkaynak, Metin Celal, Tarık Duman, Cemil Kavukçu ve Osman Şahin'den oluşan Seçici Kurul, ödülü *Teklifinizle İlgilenmiyorum* adlı yapıtıyla Başar Başarır'a verdi. Şiir dalında Ataol Behramoğlu, Egemen Berköz, Mu-

zaffer İlhan Erdost, Doğan Hızlan ve Senur Sezer'den oluşan Seçici Kurul, ödülün *Geçerken* adlı yapıtıyla Güngör Tekçe ve *Yolda* adlı yapıtıyla Yusuf Alper arasında paylaştırılmasına karar verdi.

Orhan Kemal Roman Armağanı

43. Orhan Kemal Roman Armağanı, *Çıplak ve Yalnız* romanının yazarı Hamdi Koç'a verildi. Tahsin Yücel, İnci Aral, Turhan Günay, Feyza Hepçilingirler, M. Nuri Gültekin, Ahmet Telli ve Nazım K. Öğütçü'den oluşan seçici kurul Koç'un romanını 44 eser arasından belirledi. Kurul ödülün Hamdi Koç'a verilmiş nedenini; "*Çıplak ve Yalnız* romanını, tarımsal üretim atmosferindeki insan gerçekliğinin dönüştürülebileceğini, daha iyi bir dünya için yaşanan acılardan kurtulmanın mümkün olduğunu, Orhan Kemal'in dünya görüşüne yakın bir anlatımla bir dizi bilinmezle irdeleyen ve tarihe yaptığı göndermelerle evrensel vicdanı da hatırlatan yaklaşımı" olarak açıkladı.

Elden ele bir kitapevi...

"Duvarlar Boyunca Kitap" sözüyle yola çıkılarak Eylül 1994'te açılan ve geçmiş yirmi yılında Beyoğlu'nun simgelerinden biri hâline gelen Robinson Crusoe 389 kitapevi kirasını ödemekte yaşadığı sıkıntıyı 19 Ağustos 2013'te başlatılan okuyucu dayanışması sayesinde aşmayı denemişti. RobKart kampanyası yazarlardan da destek bulmuş ve 2 bin 200 kişi aldıkları kartlarına henüz harcama yapmadan para yükleyerek kitapevlerine destek olmuştu. Ancak yaşadığı ekonomik kriz nedeniyle geçen yıl kirasını ödemekte zorlanan Robinson, yirmi yıldır bulunduğu İstiklal Caddesi 389 numarayı "elden ele"

taşımaya yardım çağrısına kayıtsız kalmayan yüzlerce kişi İstiklal Caddesi'nde insan zinciri oluşturarak kitapları 'elden ele' yeni yerine taşıdı. Robinson Crusoe 389, bundan böyle sanat merkezi SALT Beyoğlu'nun dördüncü katında olacak. Önceki yıllarda maddi sıkıntılarını okuyucularının desteği ile aşan gazete bugün hâlâ yayımlanıyor, umarız Robinson da duvarlar boyunca kitaplarıyla hep Beyoğlu'nda, bu dayanışma ruhu da hep bizlerde olur.

Daha mı çok okuyoruz?

Yayımcılar Meslek Birlikleri Federasyonunun açıklamasında yer alan kitap basım verilerine göre, ülke genelinde yılın ilk beş ayında 132 milyon kitap yayımlandı. Böylece yılın ilk 5 ayında yayımlanan kitap sayısı, 2013'ün aynı dönemine göre yüzde 13 arttı. Yayımlanan kitapların yüzde 41'ini eğitim amaçlı yayınlar oluştururken, yüzde 23'ünü inançlarla ilgili kitaplar, yüzde 22'sini edebiyat, inceleme, araştırma gibi alanları kapsayan kitaplar oluşturdu. Çocuk ve ilk gençlik kitapları, yüzde 12 ile 16 milyona ulaşırken, akademik alanda yayımlanan kitaplar ancak yüzde 2 ile 2 milyona ulaşabildi.

Ayşe ALTINTAŞ